

מקורות לשיעור בבית הרב קוק, אור ליז' שבט תשע"ו, פרשת יתרו

אעלה בתמר / הרב יצחק חי זאגא

- א. שמות יח' - וישמע יתרו.. ויבא יתרו.. וישלח משה את חתנו וילך לו אל ארצו. ספורנו - כי לא רצה ללכת עם ישראל לארץ וזה אולי מצד זקנתו.. אבל בני יתרו הלכו עם ישראל לארץ בלי ספק, כאמרו ובני קיני.. עלו מעיר התמרים וכו'..
- ב. במדבר י' - ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני.. נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ד' אותו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי ד' דבר טוב על ישראל. ויאמר אליו לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך. ויאמר אל נא תעזב אתנו.. והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ד' עמנו והטבנו לך. רש"י - אם בשביל נכסי, אם בשביל משפחתי.
- ג. ספרי בהעלותך פא' - והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא, וכי מה טובה הטיבו לו? אמרו, כשהיו ישראל מחלקים את הארץ, הניחו דושנה של יריחו, ת"ק אמה על ת"ק אמה, אמרו, כל מי שיבנה בית הבחירה בחלקו, יטול דושנה של יריחו.. וכיון ששרת שכינה בחלקו של בנימין, באו בני בנימין ליטול חלקם, עמדו ופינו אותו מפניהם..
- ד. שופטים א' טז' - ובני קיני חותן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה.. רש"י - שניתן להם דושנה של יריחו לאוכלה עד שיבנה ביהמ"ק, ומי שיבנה בית הבחירה בחלקו יטלנה, כדי שיהא לכל ישראל חלק בבית הבחירה. ונתנוה לבני יתרו ת"מ שנה. והתלמידים שבהם, הניחוה והלכו אצל עתניאל בן קנז הוא יעבץ במדבר יהודה אשר בנגב ערד, ללמוד תורה.
- ה. זוהר חדש בראשית כד' - מה חזו בני יתרו לסלקא מתמן? דאמר רב יהודה אמר רב, שקולה היתה יריחו כנגד כל ארץ ישראל, מרוב התענוגים שהיו בה. אמרו בני יתרו, אן צריכין לאתעסקא באורייתא, ואורייתא אינה צריכה תענוגים. ניקום מכאן לטורא, ונתעסק באורייתא.
- ו. שיר השירים ז' - זאת קומתך דמתה לתמר.. אמרתי אעלה בתמר.. רש"י - אמרתי אעלה בתמר - מתפאר אני בין חיילות של מעלה בכס שאתעלה ואתקדש על ידיכם בתחתונים שתקדשו את שמי בין האומות.
- ז. תהלים צב' - ואתה מרום לעלם ד'. ותרם כראים קרני.. צדיק כתמר יפרח.. אבן עזרא - אמר ותרם כנגד ואתה מרום..
- ח. יומא כח' - רבי אומר: אינו דומה תימור של לבנה לתימור של חמה, תימור של לבנה - מתמר ועולה כמקל, תימור של חמה - מפציע לכאן ולכאן. רש"י - תימור של חמה - עלות השחר, שנבקע ונראה כתמר זקוף.. על שם שזוקף ועולה.
- ט. בראשית לח' - ויקח יהודה אשה לער בכורו ושמה תמר. פסיקתא זוטרתא - ושמה תמר, שתימר מעשיה כקטורת, שלא רצתה לצאת מבית יהודה.
- י. אורות הקודש ג' רכח' - הצדיקים לוקחים לא רק את תשוקותיהם של עצמם, כי אם את כל התשוקות וכל התאוות של כל העולם כולו, של כל המציאות, של כל הברואים, והם מעלים את הכל להקדושה העליונה, להיות עטרה לראש מלך חי העולמים, שהוא כל עיקר יסודו של פרק שירה, שהוא כל כך מופלג במעלתו. אורות הקודש ג' רכט' - והצדיק תמיד עומד בין האלוקים ובין העולם, מקשר הוא את העולם, האלם, החשוך, להדבור והאורה האלוקית, כל חושיו של צדיק אמיתי נתונים הם להקישור האלוקי של העולמות כולם. תאותיו, חפציו, נטיותיו, הרהוריו, פעולותיו, שיחותיו, מנהגיו, תנועותיו, עצביו, שמחותיו, צעריו, ענוגיו, כולם בלא שום שיור הנם אקורדים של המוסיקה הקדושה, שהחיים של האלוקות, בהיותם מפכים בעולמות כולם, נותנים על ידם את קולם קול עז. ונשמות לאין קץ, אוצרות חיים לאין תכלית, הממלאים את כל היש, רק הם בהתאמצם לעלות מתחתית עומק שעמום שפלותם לרוממותה של חדות החופש האלוקית, מקור העדן והעונג, הם הם הדוחפים את כל מפעלות הצדיק, אשר הוא תמיד מכהן בעבודת הקודש, שכל חייו הם קודש לד'.
- יא. ישראל ותחתיתו לב' - הפלגים יבלי המים של החיים העליונים של הנשמה הטהורה, במעמקים הם זורמים, במעמקי הטבע הגופני ובתחתית הבשר והדם הנם הומים ורועשים, אמנם מתפרצים הם אל על, צועקים ובוכים, מתנוודים וקובלים, מתאמצים ומתפתלים הם באין הרף לעלות אל הרום, להגלות בצורה מאירה

חיה חיים שלמים, מלאים זיו הוד ופאר הדרת גבורת קדשי קדשים. אשרי האיש, השומע את קול נשמתו מתוך מעמקיו, ואשרי העם המאזין את הד הקול של הנשמה הכללית שלו, איך היא מתגעשת מתוך מעמקה, ואשרי המקשיב הטהור אשר יקשיב את בת הקול של כל היצור הקורא מתוך מעמקיו להתגלות בהירה עליונה, טהורה וקדושה, אורו של משיח נתון בכלאי היסורים של עמקי העמקים, ובעת קץ גאולה, בעת אשר רק קו אחד יגלה בתכונה של איזו זהרורית אורה להחיש ישועה כללית לבית ישראל, יגלו ויחשפו אלה הסמנים המורים על צעקת העומק, ומתוך כל התנועות הכלליות והפרטיות, הנפשיות והגופניות, יוקשב אותו הקול האדיר והחזק, "קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו". ירמיהו לא' – הציבי לך ציונים שימי לך תמרורים.. רש"י - תמרורים קטנים נטועים לסימן בדרך..

יב. אורות ישראל ט' ה' - כשעם הקודש יהיה בריא וחזק בגופו, תתגבר ותתחזק הקדושה בעולם. כשילדי ישראל יהיו חזקים, בריאים ומוצקים, יהיה אור העולם קדוש וטהור. כל תוכן גשמי של צדיקים מעלה את העולם כולו ברוחניותו. ואין צדיק בעולם, שיגיע לקרסוליה של כנסת ישראל כולה. ומובן בזה, שהבריות והיתרון הגשמי של כללות ישראל זהו היסוד לאור העולם, לקודש העולם, לגילוי האלוקות בעולם, לטהרת המדות, לרוממות הצדק והופעת המוסר בנצחונו בעולם. ביחש לחבורו של כל יחיד עם כללות האומה, כל אחד מישראל הוא צדיק וקדוש. כל דבר גשמי ישראלי הוא מוכן לקדושה ואצילות עליונה. פיתוח אומץ הגופני שבישראל יוציא מן הכח אל הפועל אימוצי נשמה נפלאים, ואורה העליון של תורה ימצא את הבסיס האיתן הראוי לו, ויקומו לנו מאורי עולם, אנשי רוח אלוקים, כבירי כח שרים עם אלוקים ועם אנשים ויכולים להם.